

Externe

"De dreapta": Atac la capacitatea de empatie

 Daniel Enache 29 februarie 2024

Un punct de vedere de Paul Soldan (Germania)

Teoretician al conspirației, antisemit, dușman al democrației, negaționist al științei, extremist de dreapta – rareori în istorie s-au mai reinterpretat atât de mulți termeni ca niște cuvinte de ordine defăimătoare golite de conținut și în mare parte lipsite de sens, într-un interval de timp atât de scurt. Asemenea afişelor de pe un stâlp publicitar, noile buzzword-uri sunt pur și simplu lipite de cetățenii nepoftiți la fiecare câteva luni. Lista ar putea fi extinsă la nesfârșit și, probabil, va continua să crească în viitor. În cele

din urmă, utilizarea inflaționistă a acestor termeni diluează sensul cuvântului în așa măsură încât trebuie introduse noi buzzwords la intervale regulate, întrucât cele vechi s-au uzat rapid.

O poziție politică specială și ușor de recunoscut este acum ocupată de marcarea ca fiind „de dreapta”. Cel târziu de la criza coronavirusului, pericolul „dreptei” a fost subliniat ca o mantră. Ministrul german de interne, Nancy Faeser, a anunțat un „plan de acțiune împotriva extremismului de dreapta” încă din primul său discurs în Bundestag (1) și de atunci a subliniat în mod repetat că „extremismul de dreapta este cea mai mare amenințare la adresa democrației noastre” (2).

Acest articol va examina ceea ce se obține în cele din urmă în cadrul societății cu ajutorul cuvântului de ordine defăimător „de dreapta”. În acest scop, vor fi examinate aspectele legate de generarea imaginii inamicului și de manipularea empatiei.

Contextualizarea „de dreapta”

Dacă e să dăm crezare acoperirii mediatice din ultimii ani, „dreapta” pare să se dezvolte din nou ca o ciupercă, cu un avânt sporit de la începutul crizei Covid. De când protestele împotriva măsurilor din pandemie au atras atenția la nivel național, au existat avertismente mediatice ample și urgente potrivit cărora demonstrațiile au fost infiltrate de forțe de extremă dreapta (3). Scenariul amenințărilor mediatice s-a intensificat pe măsură ce criza a avansat. Deutsche Welle a scris la momentul respectiv: „Extremiștii de dreapta deturneză protestele împotriva măsurilor anti-pandemice” (4). Și, la apogeul protestelor, chiar și SPD a titrat pe site-ul său: „Oficiul pentru Protecția Constituției avertizează asupra noilor inamici ai statului”, citând declarațiile președintelui Oficiului pentru Protecția Constituției, Thomas Haldenwang (5).

Rapoartele științifice au confirmat această imagine: „mișcarea de protest Corona (...) a fost predominant de dreapta din punct de vedere politic”. Potrivit raportului anual al „Forschungsverbund Motra” pentru anul 2021, pandemia de coronavirus a fost un factor cheie al unui „proces de radicalizare predominant de dreapta, susținut de teorii ale conspirației și de o distanțare față de democrație” (6). Un studiu realizat în Austria a ajuns la aceeași concluzie. Conform analizelor „Proiectului austriac Corona Panel” de la Universitatea din Viena, profilul susținătorilor protestelor tindea să fie „de dreapta, anti-știință și ezoteric” (7). O echipă de sociologi elvețieni de la Universitatea din Basel s-a făcut eco-ul acestui sentiment în 2021. Aceștia au rezumat că „viziunea generală este cea a unei mișcări” care „tinde să vină de la stânga și să se deplaseze spre dreapta”. Lucrarea lor (8) continuă spunând:

„Esoterismul și antroposofia joacă un rol care nu trebuie subestimat. Cu toate acestea, nu este o mișcare anti-autoritară, pur și simplu pentru că mulți participanți ar vota pentru partide populiste de dreapta și sunt indiferenți față de extremiștii de dreapta de la demonstrații. Există o tendință relativă spre antisemitism în rândul participanților la studiu. (...) Vorbim de o tendință relativă spre antisemitism pentru că nu beneficiază de un sprijin puternic și, prin urmare, rămâne relativ latentă. Există o tendință spre gândirea teoriei conspirației în cadrul mișcării de protest, iar aceasta are adesea trăsături antisemite.”

Sună mai degrabă ca un argument circular decât ca o analiză științifică neutră. Deoarece așa-numiții adepți ai teoriei conspirației sunt adesea și antisemiți, iar demonștranzii sunt adesea adepți ai teoriei conspirației, demonștranzii sunt, prin urmare, și antisemiți. În plus, cititorului i se dă impresia că domeniile ezoterismului și antroposofiei au o legătură difuză cu antisemitismul și cu extremismul de dreapta.

Recentele proteste ale fermierilor de la începutul lunii ianuarie au fost, de asemenea, plasate rapid într-un context „de dreapta”. Chiar înainte de începerea primelor acțiuni, în emisiunea Tagesschau s-a pus întrebarea: „Sunt protestele agricultorilor deturnate de dreapta?”. Articolul a continuat subliniind că „grupurile etno-naționaliste până la cele de extremă dreapta” au încercat să „folosească protestele în scopuri proprii” (9). Motivul real pentru care fermierii demonstau a jucat un rol mai degrabă secundar. La scurt timp după aceea, ziarul Taz a făcut, de asemenea, legătura între proteste și „dreapta”: „Doar furie sau extremism de dreapta?” a fost titlul (10). Aparent, nu au avut nevoie de dovezi solide.

Exemplele arată că, de câțiva ani încoace, mișcările și protestele naționale care critică politicile guvernamentale au fost în mod constant contextualizate ca fiind de „dreapta”. „Încadrarea” mediatică, adică plasarea motivațiilor într-un cadru sau context interpretativ diferit, duce ca atenția publicului să se concentrează din ce în ce mai mult pe contextul creat „de dreapta”, astfel încât conținutul real al protestelor să fie în mod constant împins în fundal. Apelurile adresate participanților la proteste de a se distanța de grupurile de „extremă-dreapta”, deoarece altfel ar fi vinovați de a lua contact cu „dreapta”, nu fac decât să deturneze conținutul către chestiuni secundare.

„Extrema dreaptă” și lipsa de definiție

În acest context, se pune întrebarea ce înseamnă de fapt „de dreapta”. La urma urmei, nu există o definiție clară a termenului. Este mai mult un cuvânt emoțional, similar cu „democrație”, care poate însemna practic orice și nimic.

Din punct de vedere istoric, schema dreapta-stânga se întoarce la distribuția locurilor în Adunarea Națională franceză după Revoluția Franceză. La dreapta regelui se aflau forțele conservatoare, susținătorii monarhiei și ai clerului, iar la stânga sa forțele progresiste, adică susținătorii republicii ca antiteză a monarhiei (11). Această diviziune a persistat în parlamente până în prezent; însă în trecut, partea de dreapta nu reprezenta o amenințare fundamentală la adresa statului și a „democrației”. Dimpotrivă, încă din 1987, liderul de lungă durată al CSU și prim-ministru bavarez de atunci, Franz Josef Strauß, a declarat că „nu ar trebui să existe niciun partid legitimat democratic la dreapta CDU/CSU” (12). La acea vreme, când Războiul Rece domina gândirea politică, „inamicul” era încă de partea cealaltă: nu „dreapta”, ci „stânga”.

În acest sens, se pare că a existat o reinterpretare sau o extindere a interpretării termenului în ultimii 35 de ani. Chiar și astăzi, forțele „de dreapta” sunt considerate național-conservatoare. Ceea ce s-a adăugat, însă, este că termenul „conservator” înseamnă din ce în ce mai mult „veșnic învechit”, „depășit” și „nepământean”. Cu toate acestea, „național” este adesea asociat cu „naționalist”, ceea ce îl face foarte apropiat de „național-socialist”.

Această intensificare a putut fi observată începând cu anii 1990, când scena neonazistă violentă a luat amploare după reunificare – culminând cu seria înfiorătoare de crime și atacuri cu motivație rasială comise de National Socialist Underground (NSU) în anii 2000 (13). Aceste acțiuni teroriste pot fi considerate ca un punct de cotitură în interpretarea termenului. Din acel moment, definiția inițială a termenului „de dreapta” ca fiind național-conservatoare a început să fie asociată cu extremismul de dreapta și, prin urmare, cu dorința de a recurge la violență, xenofobie și dispreț pentru umanitate.

Geneza imaginii inamicului

Asocierea persistă până în prezent. Termenul „de dreapta” a fost transformat într-un termen de luptă, o armă care poate fi folosită pentru a declara pe oricine drept un misantrop și, prin urmare, o amenințare – indiferent dacă există o legătură reală cu dorința de a folosi violența și gândirea inumană. Utilizarea acestei „arme” a devenit mai mult decât clară atunci când a fost desfășurată împotriva protestelor din pandemie și a protestelor fermierilor. La fel cum repetarea constantă a amenințării virusului a menținut oamenii în frică pe tot parcursul crizei Covid și i-a determinat să susțină chiar și cele mai absurde măsuri, repetarea permanentă a amenințării democrației din partea „drepte” activează acum, de asemenea, frica. De asemenea, creează sentimentul de a fi împreună împotriva „inamicului”. Această revoltă colectivă împotriva unor segmente de populație care nu se conformează și sunt declarate o amenințare amintește din ce în ce mai mult de sistemele totalitare. Cu toate acestea, utilizarea inflaționistă a etichetei „de dreapta” dezvăluie din ce în ce mai mult faptul că încadrarea este folosită în mod special ca un instrument pentru a crea o imagine a inamicului.

Într-un interviu acordat postului de radio Deutschlandfunk în 2022 (14), medicul și soldatul Bundeswehr Alexandra von Stülpnagel descrie modul în care dezumanizarea este folosită ca strategie de război și îi poate determina pe cei care duc războiul să arunce peste bord orice busolă morală și să comită acte de violență inimaginabile. Practic, fenomenul se întâmplă prin intermediul limbajului. „Limbajul creează realitatea”, după cum subliniază von Stülpnagel. Ea citează drept exemplu retorica războiului din timpul genocidului din Rwanda din 1994.

„În genocid nu au fost uciși oameni, ci au fost distruși paraziți. Acest lucru este, probabil, familiar și din limbajul militar. Nici acolo nu se vorbește despre uciderea oamenilor în acest sens, ci despre combaterea unor ținte. Asta creează, de asemenea, o distanță. La scară largă, o narațiune, o mare narațiune care dezumanizează ideologic adversarul contribuie, de asemenea, la dezumanizare.”

În general, nimeni nu este imun la căderea în această spirală a violenței, cu condiția să existe condiții externe favorabile.

„[O] situație extremă, sentimentul constant de a fi amenințat, o creștere constantă a adrenalinei și a cortizolului într-un mediu în care morala și valorile sunt de fapt anulate, de exemplu, de presiunea colegilor, de un limbaj dezumanizant și de o mare narațiune dezumanizantă – iată condiții în care toată lumea este capabilă de orice.”

Atac asupra capacității de empatie

Dezumanizarea ca instrument de creare a unei imagini a inamicului nu se limitează doar la utilizarea în context militar. La urma urmei, pentru puterea de stat, „inamicul” nu poate fi doar în exterior, ci și în interior.

Cel târziu de la criza Covid, a devenit clar cum persoanele cu opinii divergente au fost devalorizate prin sloganuri defăimătoare, li s-au refuzat calificările și, în unele cazuri, au fost chiar declarate ca fiind inamicul societății. Oricine a ieșit în stradă împotriva măsurilor și a presiunilor de vaccinare în pandemie a fost brusc considerat un teoretician al conspirației, un gânditor lateral sau un dușman al științei și a fost astfel etichetat subtil drept „de dreapta” (15). Astăzi, oricine militează împotriva înarmării, a exporturilor de arme și în favoarea unei soluții pașnice și diplomatice la războaie este brusc un „lumpenpacifist” (16), un „susținător al lui Putin” (17) sau chiar un „înger căzut din iad” (18) și sfârșește prin a fi etichetat și el ca fiind de „dreapta”. Cei care folosesc astfel de termeni trebuie să răspundă singuri care sunt motivele acestei defăimări. Ceea ce fac însă amintitele defăimări este să dezumanizeze indivizi și grupuri de

oameni. Chiar dacă consecința acestei dezumanizări nu capătă un nivel de violență brutală și extremă ca în războaie, retorica funcționează în același mod.

Ce se întâmplă cu o persoană atunci când un limbaj dezumanizant pune stăpânire pe ea? Într-un interviu acordat terapeutului și autorului Rüdiger Lenz la sfârșitul anului 2023, psihologul Valeria Petkova descrie modul în care capacitatea de empatie poate fi diminuată în mod deliberat și chiar dezactivată complet. Potrivit lui Petkova, empatia – capacitatea de a empatiza cu sentimentele și suferința celorlalți – este o „protecție naturală” împotriva utilizării excesive a violenței și reprezintă baza pentru ca oamenii să fie capabili să creeze legături și să acționeze în mod prosocial în primul rând. Prin urmare, ea reprezintă un mecanism de conservare a speciei umane. Cu toate acestea, în anumite condiții, este posibil ca „persoanele capabile de empatie să-și piardă totuși capacitatea de a empatiza. (...) Lucrul important (...) de realizat este că nu putem simți empatie pentru cineva pe care îl percepem ca fiind dezgustător sau foarte periculos”. (19)

În acest sens, capacitatea naturală de empatie a oamenilor poate fi manipulată și canalizată prin intermediul pârgurilor fricii și dezgustului. Astfel de scenarii de amenințare pot fi multiple: de exemplu, teama de război, de o boală mortală sau chiar de pierderea mijloacelor de trai. Dacă se declanșează o astfel de teamă și dacă ea este însoțită de un limbaj dezumanizant care învinovățește părți ale populației pentru această amenințare, empatia poate fi dezactivată din exterior.

Dacă ne gândim acum că persoanele cu atitudini disidente sunt plasate din ce în ce mai mult într-un context „de dreapta”, se pune întrebarea dacă asocierea cu violența, pericolozitatea și disprețul pentru umanitate care este declanșată poate da naștere (în rândul celor care ar trebui să primească aceste mesaje) sentimentului că persoana încadrată ca fiind de „dreapta” și-a pierdut umanitatea față de ceilalți. În consecință, se pune întrebarea dacă, din punctul de vedere al destinatarului, nu ar putea fi la fel de justificat ca această persoană să nu mai fie tratată cu umanitate. La urma urmei, actul de a eticheta pe cineva ca fiind „de dreapta” în mod voit îndeplinește ambele condiții prealabile pentru atacul asupra capacității de empatie: pericolul și dezgustul sau repulsia. Persoana înscenată este percepută ca o amenințare datorită dorinței sugerate de a recurge la violență și pericolozității sale și este în același timp dezumanizată prin repulsia morală declanșată. O astfel de abordare retorică ar putea fi descrisă ca fiind un război psihologic clasic, deoarece generează două imagini inamice: pe de o parte, partea de populație încadrată ca fiind „de dreapta”, iar pe de altă parte, partea de populație defăimătoare, degradantă și marginalizantă din punct de vedere social.

De ce avem mereu nevoie de un inamic?

Iulius Cezar știa deja că divizarea este un instrument foarte eficient de exercitare a puterii (20). Dacă ne uităm acum la modul în care funcționează încadrarea „de dreapta” din punctul de vedere al politicii de putere, devine clar că eticheta „de dreapta” este, de asemenea, un instrument de exercitare a dominației și a puterii. Modul în care funcționează această „tehnică a puterii soft” este deosebit de eficient, deoarece utilizarea forței este îndreptată împotriva subconștientului și a capacității de empatie și, astfel, rămâne de obicei nerecunoscută. Rezultatul este crearea unor imagini permanente ale inamicului către care furia și indignarea pot fi canalizate din cauza condițiilor de viață din ce în ce mai dificile – departe de cei care sunt cu adevărat responsabili. Aceasta este sarcina imaginilor inamice create.

Cum poate fi contracara un astfel de război psihologic? Recunoașterea creării imaginilor inamice pentru a diviza și a conduce și depășirea ulterioară a gândirii prieten-dușman este un prim pas. Înțelegerea

celorlalți, compasiunea și sănătatea mintală au o importanță enormă în acest sens. Valeria Petkova subliniază cât de important este să vorbim despre empatie și să sensibilizăm oamenii la cât de susceptibili suntem la o astfel de manipulare. Pentru a nu fi lipsit de apărare în fața acesteia, ea recomandă să fii atent, în situații excepționale percepute, dacă încă empatizezi și dacă se încearcă din exterior să fii influențat. Alte chei importante sunt curajul și încrederea. A avea curaj înseamnă a fi într-o „stare fără frică”, spune Petkova. Încrederea este extrem de importantă pentru acest lucru:

„Încrederea este o reziliență foarte importantă pentru a fi fără frică și pentru a intra în [propria] forță (...) și într-adevăr un factor cheie pentru sănătatea mintală a tuturor. Asta înseamnă că, dacă am încredere în propriile gânduri, emoții, nevoi, în propria mea eficiență (...) și în semenii mei, sunt de fapt stăpân pe forțele mele și mă încred în sănătatea mea mintală”.

Surse și note

Paul Soldan lucrează ca scriitor independent și editor online. A petrecut peste un an în Africa până la sfârșitul anului 2023. În 2024, romanul său de debut „Sheikhi – O poveste africană” a fost publicat la Editura Anderwelt Verlag.

(1) <https://www.tagesschau.de/inland/faeser-rechtsextremismus-103.html>

(2) <https://www.stuttgarter-zeitung.de/inhalt.neue-innenministerin-eine-kaempferin-gegen-den-extremismus-von-rechts.97ddf09e-26f3-4a29-ad56-839839e15cb5.html> |
<https://www.tagesschau.de/inland/faeser-rechtsextremismus-103.html> |
<https://www.tagesschau.de/inland/gesellschaft/verfassungsschutzbericht-136.html>

(3) <https://www.tagesspiegel.de/politik/wie-die-corona-demos-von-rechts-unterwandert-werden-6864709.html>

(4) <https://www.dw.com/de/corona-proteste-werden-von-rechtsradikalen-gekapert/a-60197705>

(5) <https://www.spd.de/aktuelles/corona-ticker/ticker/ticker/news/verfassungsschutz-warnt-vor-neuen-staatsfeinden/15/01/2022>

(6) <https://www.forschung-und-lehre.de/forschung/corona-protestbewegung-politisch-ueberwiegend-rechts-gepraegt-4977> ; (Raport: <https://www.motra.info/motra-monitor-2021/>)

(7) <https://www.derstandard.de/story/2000132157817/neue-studiecorona-demonstranten-sind-meist-rechts-und-wissenschaftsfeindlich> ; (Raport: <https://viecer.univie.ac.at/corona-blog/corona-blog-beitraege/blog138/>)

(8)
https://soziologie.philhist.unibas.ch/fileadmin/user_upload/soziologie/Die_Proteste_gegen_die_Corona-Massnahmen.pdf

(9) <https://www.tagesschau.de/inland/bauernproteste-habeck-100.html>

(10) <https://taz.de/Rechte-Unterwanderung-der-Bauernproteste/!5982919/>

(11) <https://www.deutschlandfunk.de/politisch-links-rechts-schema-100.html>

(12) <https://www.swr.de/swr2/wissen/archivradio/franz-josef-strauss-1987-rechts-von-der-csu-102.html>

(13) <https://www.bpb.de/kurz-knapp/hintergrund-aktuell/343019/vor-10-jahren-aufdeckung-des-nsu/>

- (14) <https://assets.deutschlandfunk.de/e36f5cc3-67cd-44de-b436-047657b17d66/original.pdf> | <https://www.deutschlandfunk.de/aerztin-und-soldatin-von-stuelpnagel-sieht-entmenschlichung-als-wichtigen-faktor-bei-graeueln-102.html>
- (15) <https://www.spektrum.de/kolumne/coronaleugner-das-risiko-der-wissenschaftsfeindlichkeit/1861846> | <https://www.nationalgeographic.de/geschichte-und-kultur/2022/01/radikalisierte-querdenker-das-regelt-sich-nicht-von-selbst>
- (16) <https://overtone-magazin.de/kommentar/politik-kommentar/sie-sind-ja-ein-schaebiger-lumpenpazifist/>
- (17) <https://www.nzz.ch/feuilleton/die-faulen-tricks-der-putin-versteher-und-moechtegernpazifisten-id.1680617>
- (18) <https://www.telepolis.de/features/Wenn-Kritiker-aus-der-Hoelle-kommen-Wer-bringt-dem-Kanzler-Manieren-bei-9282400.html>
- (19) <https://apolut.net/m-pathie-valeria-petkova/>
- (20) <https://www.frag-machiavelli.de/divide-et-impera/>

Tags: Paul Soldan

Cum puteți sprijini proiectul Patrioților

Platforma Opozitia.net depinde exclusiv de donațiile Patrioților. Ea va exista cât timp VOI veți considera că are sens să existe. Fiecare donație, cât de mică, ne aduce mai aproape de Libertatea de altădată. Ne ajută să avem o voce din ce în ce mai puternică. Ne ajută să rezistăm în fața ofensivei nemăintâlnite din partea Globaliștilor fără niciun Dumnezeu.

Donează prin **PayPal**

Donate

Donează prin Transfer Bancar:

Conturi ING BANK

RO70INGB0000999906930786 (RON)

RO65INGB0000999911989038 (EUR - SWIFT INGBROBU)

Donează prin Revolut

Tel: 0791.287.318 --- @adrian6j60

Lasă un răspuns

Adresa ta de email nu va fi publicată.

Câmpurile obligatorii sunt marcate cu *

Comentariu*

Nume **

Email **

Site web

☐ Salvează-mi numele, emailul și site-ul web în acest navigator pentru data viitoare când o să comentez.

Publică comentariul

Cele mai noi articole

"De dreapta": Atac la capacitatea de empatie

Daniel Enache / 29 februarie 2024

[Citiți mai mult](#)

Noul sistem mondial multipolar și sfârșitul unei ere

Bogdan Munteanu / 28 februarie 2024

[Citiți mai mult](#)

Bomba lui Macron și reacția penibilă a "opinieii publice"

Adrian Onciu / 27 februarie 2024

[Citiți mai mult](#)

Ticălosul Joe Biden salivează

Uli Gellermann / 27 februarie 2024

10 zile de donații pentru 100 de zile de Opoziție

19-28 februarie 2024

Ediția a X-a

Campanie de donații pentru Opozitia.net

Adrian Onciu / 19 februarie 2024

[Citiți mai mult](#)

Cum e atrasă Europa în cursa nebunească a înarmării

Adrian Onciu / 26 februarie 2024

Citiți mai mult

Link-uri utile

Contact

Ne gasesti pe